

จำนวนโครโมโซมของพืชดอกบางชนิดในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวพวงผกา อัมรินทร์จันทร์

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพฤกษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-621-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016490

I10203639

Chromosome Numbers of Some Flowering Plants
on Chulalongkorn University Campus

Miss Puangpaka Umpunjuntara

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Science

Department of Botany
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-621-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ จำนวนโครโมโซมของพืชดอกบางชนิดในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 โดย นางสาวพวงผกา อัมพันธ์จันทร์
 ภาควิชา พฤกษศาสตร์
 สาขาวิชา พันธุศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กัญยรัตน์ ไชยสุต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ผ. รัชกิจ
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อ.อบฉัตร ไททอง
ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. ออบฉัตร ไททอง)

กัญยรัตน์ ไชยสุต
อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร. กัญยรัตน์ ไชยสุต)

พรณี ชีโนรักษ์
กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ พรณี ชีโนรักษ์)

บุศบรณ น.สงขลา
กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ บุศบรณ น.สงขลา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเรียงแผ่นเดียว

พงศกัมภ อัมพันธจันทร์ : จำนวนโครโมโซมของพืชดอกบางชนิดในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (CHROMOSOME NUMBERS OF SOME FLOWERING PLANTS ON CHULALONGKORN UNIVERSITY CAMPUS) อ.ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ ไชยลุต, 168 หน้า. ISBN 974-577-621-1

ศึกษาค้นหาจำนวนโครโมโซมของพืชดอกในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 8 วงศ์ 26 สกุล 43 ชนิด เป็นไม้ต้น 20 ชนิด ไม้พุ่ม 10 ชนิด ไม้เลื้อย 2 ชนิด และไม้ล้มลุก 11 ชนิด มีพืชล้มลุก 24 ชนิด ในการศึกษาครั้งนี้เตรียมเซลล์จากปลายราก และดอกอ่อน ด้วยวิธี Feulgen squash และ propionocarmine smear ปลายรากนับจำนวนโครโมโซมจากระยะเมทาเฟส ดอกอ่อนนับจำนวนโครโมโซมจาก ระยะโตอะโคเนซิส เมทาเฟสแรก แอนาเฟสแรกของไมโครสปอโรไซต์ และระยะไมโทติกเมทาเฟสของไมโครสปอร์ ผลการศึกษาค้นหาจำนวนโครโมโซมอยู่ระหว่าง 14-56 วงศ์ Amaryllidaceae ศึกษา 5 สกุล 6 ชนิด ($2N=18-46$) เป็นดิพลอยด์ 1 ชนิด คือ Crinum amabile Donn. ($2N=33+1f$) ส่วนที่เหลืออีก 5 ชนิดเป็นดิพลอยด์ วงศ์ Bignoniaceae ศึกษา 6 สกุล 7 ชนิด ($2N=26-40$) เป็นดิพลอยด์ทั้งหมด วงศ์ Caesalpiniaceae ศึกษา 5 สกุล 18 ชนิด ($2N=24-56$) เป็นดิพลอยด์ 8 ชนิด อัลโลเทตราพลอยด์ 9 ชนิด มีเพียงชนิดเดียวเป็นอัลโลออกตาพลอยด์ คือ Cassia surattensis Burm.f. ($2N=56$) วงศ์ Convolvulaceae ศึกษา 1 สกุล 1 ชนิด คือ Jacquemontia pentantha (Jacq.) Don ($2N=18$) เป็นดิพลอยด์ วงศ์ Liliaceae ศึกษา 3 สกุล 5 ชนิด ($2N=14-28$) เป็นดิพลอยด์ 4 ชนิด อีก 1 ชนิด เป็นเทตราพลอยด์ คือ Haworthia limifolia Marl. ($2N=28$) วงศ์ Malpighiaceae ศึกษา 3 สกุล 3 ชนิด ($2N=18-26$) ทุกชนิดเป็นดิพลอยด์ ได้แก่ Malpighia coccigera Linn. ($2N=20$) Thryallis glauca Ktze ($2N=26$) และ Tristellateia australasiae A. Rich ($2N=18$) วงศ์ Moringaceae ($2N=28$) ศึกษา 1 สกุล 1 ชนิด เป็นดิพลอยด์ คือ Moringa oleifera Lamk. ($2N=28$) วงศ์ Fabaceae ศึกษา 2 สกุล 2 ชนิด ($2N=24-42$) เป็นดิพลอยด์หรืออัลโลเฮกซาพลอยด์ 1 ชนิด คือ Erythrina variegata Linn. ($2N=42$) และเป็นเทตราพลอยด์ 1 ชนิด คือ Sesbania grandiflora Desv. ($2N=24$) จากการศึกษาทั้งหมด พบว่า พืชใบเลี้ยงเดี่ยว โครโมโซมมีขนาดใหญ่ และติดสีกว่าใบเลี้ยงคู่ พืชในวงศ์ Bignoniaceae โครโมโซมติดสีกากว่าพืชใบเลี้ยงคู่วงศ์อื่น ๆ ส่วนพืชที่มีเนื้อไม้มีจำนวนโครโมโซมโดยเฉลี่ยมากกว่า แต่โครโมโซมมีขนาดเล็กกว่าไม้ล้มลุก

ภาควิชา พฤษศาสตร์
สาขาวิชา อัมพันธจันทร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ พงศกัมภ อัมพันธจันทร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา กันยารัตน์ ไชยลุต

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

พงศกาน อัมพันธ์จันทร์ : จำนวนโครโมโซมของพืชดอกบางชนิดในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (CHROMOSOME NUMBERS OF SOME FLOWERING PLANTS ON CHULALONGKORN UNIVERSITY CAMPUS) อ.ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กัมยารัตน์ ไชยลุต, 168 หน้า. ISBN 974-577-621-1

ศึกษาค้นหาจำนวนโครโมโซมของพืชดอกในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 8 วงศ์ 26 สกุล 43 ชนิด เป็นไม้ต้น 20 ชนิด ไม้พุ่ม 10 ชนิด ไม้เลื้อย 2 ชนิด และไม้ล้มลุก 11 ชนิด มีพืชล้มลุก 24 ชนิด ในการศึกษาครั้งนี้เตรียมเซลล์จากปลายราก และดอกอ่อน ด้วยวิธี Feulgen squash และ propionocarmine smear ปลายรากนับจำนวนโครโมโซมจากระยะเมทาเฟส ดอกอ่อนนับจำนวนโครโมโซมจาก ระยะโคอะโคเนซิส เมทาเฟสแรก แอนาเฟสแรกของไมโครสปอโรไซต์ และระยะไมโทติกเมทาเฟสของไมโครสปอร์ ผลการศึกษาค้นหาจำนวนโครโมโซมอยู่ระหว่าง 14-56 วงศ์ Amaryllidaceae ศึกษา 5 สกุล 6 ชนิด (2N=18-46) เป็นดิพลอยด์ 1 ชนิด คือ *Crinum amabile* Donn. (2N=33+1f) ส่วนที่เหลืออีก 5 ชนิดเป็นดิพลอยด์ วงศ์ Bignoniaceae ศึกษา 6 สกุล 7 ชนิด (2N=26-40) เป็นดิพลอยด์ทั้งหมด วงศ์ Caesalpiniaceae ศึกษา 5 สกุล 18 ชนิด (2N=24-56) เป็นดิพลอยด์ 8 ชนิด อัลโลเทตราพลอยด์ 9 ชนิด มีเพียงชนิดเดียวเป็นอัลโลออกตาพลอยด์ คือ *Cassia surattensis* Burm.f. (2N=56) วงศ์ Convolvulaceae ศึกษา 1 สกุล 1 ชนิด คือ *Jacquemontia pentantha* (Jacq.) Don (2N=18) เป็นดิพลอยด์ วงศ์ Liliaceae ศึกษา 3 สกุล 5 ชนิด (2N=14-28) เป็นดิพลอยด์ 4 ชนิด อีก 1 ชนิด เป็นเทตราพลอยด์ คือ *Haworthia limifolia* Marl. (2N=28) วงศ์ Malpighiaceae ศึกษา 3 สกุล 3 ชนิด (2N=18-26) ทุกชนิดเป็นดิพลอยด์ ได้แก่ *Malpighia coccigera* Linn. (2N=20) *Thryallis glauca* Ktze (2N=26) และ *Tristellateia australasiae* A. Rich (2N=18) วงศ์ Moringaceae (2N=28) ศึกษา 1 สกุล 1 ชนิด เป็นดิพลอยด์ คือ *Moringa oleifera* Lamk. (2N=28) วงศ์ Fabaceae ศึกษา 2 สกุล 2 ชนิด (2N=24-42) เป็นดิพลอยด์หรืออัลโลเฮกซาพลอยด์ 1 ชนิด คือ *Erythrina variegata* Linn. (2N=42) และเป็นเทตราพลอยด์ 1 ชนิด คือ *Sesbania grandiflora* Desv. (2N=24) จากการศึกษาทั้งหมด พบว่า พืชใบเลี้ยงเดี่ยว โครโมโซมมีขนาดใหญ่ และติดสีดีกว่าใบเลี้ยงคู่ พืชในวงศ์ Bignoniaceae โครโมโซมติดสีมากกว่าพืชใบเลี้ยงคู่วงศ์อื่น ๆ ส่วนพืชที่มีเนื้อไม้มีจำนวนโครโมโซมโดยเฉลี่ยมากกว่า แต่โครโมโซมมีขนาดเล็กกว่าไม้ล้มลุก

ภาควิชา พฤษศาสตร์
สาขาวิชา พันธุศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ พงศกาน อัมพันธ์จันทร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Gundhar K...*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. กัญชารัตน์ ไชยสุต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย และเอาใจใส่ด้วยดีมาตลอด จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อดิศักดิ์ ไทยทอง รองศาสตราจารย์ พรรณี ชีโนริรักษ์ และรองศาสตราจารย์ บุศบรรม ณ สงขลา ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรณู ถาวโรภุทธิ์ ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ใช้กล้องจุลทรรศน์ Olympus vanox-T ในการบันทึกภาพของโครโมโซมทั้งหมด

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย และสมาคมนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วน

ขอขอบคุณ คุณพราน ไพรสุวรรน ที่เอื้อเฟื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูล และขอขอบคุณน้อง ๆ ในภาควิชาพฤกษศาสตร์ ที่ช่วยเหลืองานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้าย ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ซึ่งสนับสนุนในด้านทางการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนสำเร็จ

ศุภณัฐ จิตยทัตต์พิทยาภิรักษ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. อุปกรณ์และวิธีดำเนินการศึกษา	22
3. ผลการศึกษา	33
4. อภิปรายผลการศึกษา	138
5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	153
เอกสารอ้างอิง	158
ภาคผนวก	165
ประวัติผู้เขียน	168

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พันธุ์ไม้ดอกไม้ในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่นำมาศึกษา	23
2	แสดงจำนวนโครโมโซมของพืชดอก 8 วงศ์ 26 สกุล 43 ชนิด 49 ตัวอย่าง ..	33
3	เปรียบเทียบจำนวนโครโมโซมของพืชดอกบางชนิดในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับผลงานของนักวิทยาศาสตร์อื่น	38

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงโครโมโซมจากไซมาติกเซลล์ของ <u>Hordium murinum</u> 2N=14 และ <u>Helianthus annuus</u> 2N=68	3
2	แสดงการจับคู่ของโครโมโซมในระยะเมทาเฟสแรกของ บัวจีนดอกชมพูเล็ก (<u>Zephyranthes rosea</u>) 2N=24 และทานตะวัน (<u>Helianthus annuus</u>) 2N=68	5
3	ไดอะแกรมแสดงการจับคู่แบบต่าง ๆ ของโครโมโซมที่เหมือนกัน ในระยะเมทาเฟสแรก	6
4	ไดอะแกรมแสดงการจับคู่ของโครโมโซมที่เหมือนกัน ในระยะ diplotene (Dp) และ first metaphase (M) ของ diploid (2X) triploid (3X) และ tetraploid (4X)	7
5	แสดงโครโมโซมชนิดต่าง ๆ ที่ได้จากการเตรียมเซลล์แบบ smear	8
6	เปรียบเทียบลักษณะทางสัณฐานวิทยาของดอกย่อย ผล และความยาวของโครโมโซมทั้งหมดใน chromosome complement ของ <u>Crepis</u> ชนิดต่าง ๆ	12
7	แสดงบี-โครโมโซม ที่พบในเซลล์ต่าง ๆ ของพืชแต่ละชนิด	14
8	เปรียบเทียบ ขนาด รูปว่างผล และหนามบน pericarp ของ <u>Datura stramonium</u> (2N=24) ที่เป็น primary trisomy (2N+1) ทั้ง 12 แบบ	16
9	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กล้วยปลิงแดง (<u>Crinum amabile</u> Donn.)	48
10	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กล้วยปลิง (<u>Crinum asiaticum</u> Linn.)	50
11	แสดงลักษณะดอก และโครโมโซมของว่านแสงอาทิตย์ (<u>Haemanthus multiflorus</u> (Trat) Martyn)	52
12	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ว่านรางเงิน (<u>Hippeastrum reticulatum</u> Herb.)	54
13	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กล้วยปลิงตีนเป็ด (<u>Hymenocallis littoralis</u> Salisb.)	56
14	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ว่านเศรษฐี (<u>Pancratium zeylanicum</u> Linn.)	58
15	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ตีนเป็ดฝรั่ง (<u>Crescentia alata</u> H.B.K.)	60

สารบัญภาพ (ต่อ)

๗

ภาพที่		หน้า
16	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ศรีตรัง (<u>Jacaranda filicifolia</u> Don)	62
17	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ปืบทอง (<u>Radermachera ignea</u> (Kurz) Steenis)	64
18	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ แคนสัด (<u>Spathodea campanulata</u> Beauv.)	66
19	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ แตรชมพู (<u>Tabebuia pallida</u> (Lindl.) Miers)	68
20	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชมพูพันธุ์ทิพย์ (<u>Tabebuia rosea</u> (Bertol.) DC.)	70
21	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ทองอุไร (<u>Tecoma stans</u> (Linn.) H.B.K.)	72
22	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กากหลง (<u>Bauhinia acuminata</u> Linn)	74
23	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชงโคสีชมพู (<u>Bauhinia purpurea</u> Linn.)	76
24	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ โยทะกา (<u>Bauhinia tomentosa</u> Linn.)	78
25	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชงโค (<u>Bauhinia variegata</u> Linn.)	80
26	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ต้นหยง (<u>Caesalpinia coriaria</u> (Jacq.) Willd.)	82
27	เปรียบเทียบลักษณะและสีดอกของ หางนกยูงไทย (<u>Caesalpinia pulcherrima</u> (Linn.) Swartz) สามตัวอย่าง	84
28	เปรียบเทียบลักษณะการจับคู่ของโครโมโซมที่เหมือนกันในระยะเมทาเฟสแรกของ หางนกยูงไทย (<u>C. pulcherrima</u> (Linn.) Swartz) ทั้งสามตัวอย่าง ..	85
29	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชุ่มเห็ดเทศ (<u>Cassia alata</u> Linn.)	87
30	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กัลปพฤกษ์ (<u>Cassia bakeriana</u> Craib)	89

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
31	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ เหลืองออสเตรเลีย (<u>Cassia biflora</u> Linn.) 91
32	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ คุณ (<u>Cassia fistula</u> Linn.) 93
33	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ แสมสาร (<u>Cassia</u> <u>garrettiana</u> Craib) 95
34	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กาฬพฤกษ์ (<u>Cassia</u> <u>grandis</u> Linn.f.) 97
35	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชีเหล็ก (<u>Cassia siamea</u> Lamk.) 99
36	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ผักเค็ด (<u>Cassia sophera</u> Linn.) 101
37	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชีเหล็กอเมริกา (<u>Cassia</u> <u>spectabilis</u> DC.) 103
38	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ทรงบาดาล (<u>Cassia</u> <u>surattensis</u> Burm.f.) 105
39	เปรียบเทียบลักษณะและสีดอกของ หางนกยูงฝรั่ง (<u>Delonix regia</u> Rafin) สามตัวอย่าง 107
40	เปรียบเทียบลักษณะการจับคู่ของโครโมโซมที่เหมือนกันของ หางนกยูงฝรั่ง (<u>D. regia</u> Rafin) ทั้งสามตัวอย่าง 108
41	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ รัตมา (<u>Parkinsonia</u> <u>auleata</u> Linn.) 110
42	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ แส (<u>Jacquemontia</u> <u>pentantha</u> (Jacq.) Don 112
43	เปรียบเทียบลักษณะใบของ ว่านเศรษฐีเรือนนอก (<u>Chlorophytum elatum</u> R.Br. var. <u>variegatum</u> กับว่านเศรษฐีเรือนใน (<u>C. elatum</u> R.Br. var. <u>vitatum</u>) 114
44	แสดงลักษณะโครโมโซมในระยะต่าง ๆ ของ ว่านเศรษฐีเรือนนอก (<u>C. elatum</u> R.Br. var. <u>variegatum</u>) 115

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
45	เปรียบเทียบลักษณะโครโมโซมจากไซมาติกเมทาเฟสของ ว่านเศรษฐีเรือนใน (<i>C. elatum</i> R.Br. var. <i>vitatum</i>) กับว่านเศรษฐีเรือนนอก (<i>C. elatum</i> R.Br. var. <i>variegatum</i>) 116
46	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ลิ้นตะไต้ (<i>Gasteria batesiana</i> Rowley) 118
47	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ม้าลาย (<i>Haworthia fasciata</i> (Willd.) Haw.) 120
48	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ม้าเวียน (<i>Haworthia limifolia</i> Marl.) 122
49	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ กุหลาบเจียรไน (<i>Haworthia obtusa</i> Haw.) 124
50	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ ชาปัตตาเวีย (<i>Malpighia coccigera</i> Linn.) 126
51	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ นางทองคัน (<i>Thryallis glauca</i> Ktze.) 128
52	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ นางทองเถา (<i>Tristellateia australasiae</i> A. Rich) 130
53	แสดงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของ มะรุม (<i>Moringa oleifera</i> Lamk.) 132
54	แสดงลักษณะใบ ดอก และโครโมโซมของ ทองกลางลาย (<i>Erythrina variegata</i> Linn.) 134
55	เปรียบเทียบลักษณะและสีดอกของ แดบ้าน (<i>Sesbania grandiflora</i> Desv.) สองตัวอย่าง 136
56	เปรียบเทียบลักษณะการจับคู่ของ โครโมโซมที่เหมือนกันในระยะเมทาเฟสแรกของ แดบ้าน (<i>S. grandiflora</i> Desv.) ทั้งสองตัวอย่าง 137